

شرح دستور جلسه شماره (۲)	
<p>عنوان دستور</p> <p>بررسی آیین‌نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴ و مشکلات فعالین اقتصادی در این ارتباط</p>	<p>شرح دستور</p>
<p>حجم زیاد معوقات بانکی در حال حاضر یکی از اساسی‌ترین معضلات سیستم بانکی است. بانک‌ها و مؤسسات اعتباری با دو دسته بدهکاران مواجه هستند، یکی بدهکاران کلان، که اکثر منابع بانکی توسط ایشان دریافت شده است، و دسته دیگر بدهکاران خرد که تنها درصد اندکی از منابع بانک را دریافت کرده‌اند. بدهکاران خرد معمولاً مشتریان بانک هستند که سوابق سوئی در پرونده ندارند و تحت عوامل مختلف اقتصادی و سیاسی، بروز حوادث غیرمترقبه و ... قادر به بازپرداخت اقساط تسهیلات خود نشده‌اند و بخش اندکی از مطالبات بانک‌ها را ایجاد کرده‌اند.</p> <p>با این رویکرد که وصول مطالبات، بخشی از فرآیند مستمر ارتباط بانک با مشتریان و بنگاه‌های اقتصادی کشور بوده و هدف این نیست که در بازگرداندن منابع بانک به‌گونه‌ای عمل شود که ادامه حیات مؤثر یک کسب‌وکار فعال به خطر افتد، لذا بانک‌ها باید به دنبال روشی برای بازپرداخت مطالبات خود باشند که هم بتوانند منابع بانکی را محافظت نمایند و هم فعالین اقتصادی را در شرایط دشوار و پرفراز و نشیب اقتصادی همراهی نمایند.</p> <p>مسئله مهمی بانک‌ها در بازپرداخت مطالبات خود باید مدنظر داشته باشند، این است که طی فرایند بازپرداخت مطالبات معوق، باید علل تعویق بازپرداخت بدهی توسط مشتریان بانک شناسایی شود. چنانچه فعالیت اقتصادی یک مشتری بانک دست‌خوش شرایط بد اقتصادی کشور شده باشد، نحوه برخورد با این دست مشتریان باید در مقایسه با مشتریان بدحساب که بدون دلیل خاص درصد تعویق و یا عدم پرداخت برمی‌آیند، متفاوت باشد.</p> <p>اظهارات فعالان اقتصادی مبنی بر خورد دوگانه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری با بدهکاران کلان و خرد و اعمال فشار بیشتر بر دسته دوم بدهکاران، دبیرخانه کمیته موضوع ماده ۷۶ قانون برنامه پنجم را بر آن داشت تا جلسه کارگروهی به‌منظور بررسی موضوع برگزار نماید. در این جلسه برخی از مشکلات بخش خصوصی در رابطه با اجرای آیین‌نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴ آشکار شده است.</p>	
<p>ایرادات و مشکلات مطروحه</p>	<p>۱. طبق آیین‌نامه مصوب ۱۳۸۸، جریمه دیرکرد بازپرداخت اقساط به‌صورت پلکانی محاسبه می‌شد، (که باعث افزایش صعودی و پلکانی میزان جریمه می‌گردید)، خوشبختانه این موضوع در مقررات ماده (۱۱) و (۱۷) آیین‌نامه مصوب ۱۳۹۴ اصلاح شده و در حال حاضر، جریمه دیرکرد برای تمامی اقساط سررسید شده باید با نرخ ثابت شش درصد محاسبه گردد؛ اما مشکل اینجاست که این بند تنها قراردادهای منعقدشده بعد از تصویب این آیین‌نامه و یا تعیین تکلیف بدهی‌هایی که بعد از تصویب آیین‌نامه (۱۳۹۴)، صورت گرفته‌اند را شامل می‌شود. به‌عبارت‌دیگر، بدهی‌هایی که قبل از سال ۱۳۹۴ تعیین تکلیف شده‌اند، کما فی السابق به‌صورت پلکانی و بر اساس آیین‌نامه مصوب ۱۳۸۸ جریمه می‌شوند. این در حالی است ماده (۱۲) آیین‌نامه مذکور با اشاره به شرایط اقتصادی کشور در بازه زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲، درصد اعطای امتیازاتی به بدهکاران غیر جاری بانک‌ها برآمده است.</p> <p>۲. مشکل دیگر این است که، در ماده (۱۷) آیین‌نامه مصوب ۱۳۹۴ (مانند آیین‌نامه قبلی)،</p>

<p>در تعیین نحوه محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین به عبارت مانده بدهی اشاره شده است. در تبصره ماده (۱۷) همین آیین‌نامه، مانده بدهی به صورت <u>اصل تسهیلات اعطایی و سود تسهیلات اعطایی</u> تعریف شده است. لذا رویه بانک در خصوص تعیین تکلیف وضعیت بدهی مشتریان بدهکار و بدحساب به سیستم بانکی، با استناد به این ماده از آیین‌نامه به گونه‌ای است که ابتدا با اعطای تسهیلات جدید به میزان مانده بدهی مشتری (شامل اقساط سررسید شده بعلاوه جریمه دیرکردشان به علاوه اقساط سررسید نشده) بدهی قبلی مشتری را تسویه کرده و تسهیلات جدید را مجدداً تقسیط می‌نماید. لازم به ذکر است شرایط تسهیلات جدید ممکن است با شرایط تسهیلات قبلی از حیث نرخ سود و دوره بازپرداخت متفاوت باشد. کما اینکه طبق نظر برخی از فقها سررسید کردن اقساط آینده در زمان تعیین تکلیف دارای اشکال شرعی است.</p>	
<p>جلسه کارگروه کمیته ماده ۷۶ قانون برنامه پنجم توسعه مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۹ با حضور نمایندگان از معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری، معاونت اقتصادی وزارت اقتصاد و دارایی، بانک پارسیان، شورای گفت‌وگوی استان همدان، اتاق اصناف، اتاق تعاون و اتاق ایران به منظور بررسی موضوع "اصلاح مواردی از آیین‌نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴" برگزار شد.</p> <p>در این جلسه دو موضوع مورد بررسی قرار گرفت:</p> <ol style="list-style-type: none">۱. عدم اعمال مقررات ماده (۱۷) در قلمروی شمول ماده (۱۱) آیین‌نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴ در مورد قرارداد وام‌هایی که قبل از تاریخ تصویب این آیین‌نامه تعیین تکلیف شده‌اند؛۲. محاسبه و اخذ وجه التزام تأخیر تأدیه دیون برای تسهیلات ریالی و ارزی نسبت به مانده بدهی به استناد مقررات ماده (۱۷) در قلمروی شمول ماده (۱۱) آیین‌نامه و چگونگی تعیین تکلیف معوقات بانکی. <p>در این جلسه، حاضرین به منظور رفع مشکلات مذکور به تبادل نظر و ارائه راهکارهای پیشنهادی پرداختند.</p>	<p>جمع‌بندی کارگروه مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۹</p>
<ol style="list-style-type: none">۱. پیشنهاد می‌شود مقررات ماده (۱۷) در قلمروی شمول ماده (۱۱) آیین‌نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴ در خصوص نحوه محاسبه و دریافت وجه التزام تأخیر تأدیه دیونی که در بازه ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ تعیین تکلیف شده‌اند، بر اساس مفاد مقررات ماده (۱۷) صورت بگیرد.۲. در مورد مقررات ماده (۱۷) در قلمروی شمول ماده (۱۱) آیین‌نامه، پیشنهاد می‌شود تسهیلاتی که به وضعیت غیر جاری تغییر وضعیت داده‌اند و بانک و مدیون توافق کرده‌اند که این تسهیلات را تعیین تکلیف نمایند، بانک تنها به میزان اقساط معوق بعلاوه وجه التزام تأخیر تأدیه و وفق مقررات بانک مرکزی، تسهیلات جدید پرداخت نماید. ضمن اینکه مفاد قرارداد قبلی تسهیلات به قوت خود باقی بماند.۳. با توجه به اتمام مهلت پیش‌بینی شده در تبصره ماده (۱۲) در تاریخ ۱۳۹۵/۲/۱، پیشنهاد می‌شود مهلت مذکور تا یک سال دیگر تمدید شود.۴. در صورت درخواست استمهال از سوی مشتریانی که دارای اقساط معوق می‌باشند، طبق مقررات ماده (۱۲) آیین‌نامه، تقسیط مجدد بدهی از سوی بانک‌ها به صورت پلکانی و	<p>پیشنهاد دبیرخانه</p>

افزایشی باشد. همچنین دوره تنفس پیش‌بینی‌شده در این ماده از شش ماه به یک سال افزایش یابد.	
۱. آیین‌نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه